

Första äventyret

av
Ulrica Haraldsson

BAGAHUS
FÖRLAG

PROLOG: KONGELF, ÅR 1643

Snön föll i stora tunga flingor och skapade ett vitprickigt mönster på sällskapet svarta kåpor. De gick tätt ihop med nedböjda huvuden och uppfällda huvor. Längst fram gick Siri, arm i arm med sin Olof. Promenaden från Kongelfs kyrka till deras stuga var inte lång, men kylan var sträng och de skyndade på stegen.

Begravningen hade varit fin, tänkte hon. Nu fick hennes mor äntligen förenas med far i himmelen. Ögonen fylldes med tårar igen, men hon svalde och tänkte på det viktiga uppdrag hon hade framför sig. Det fanns inte tid för fler tårar just nu.

Siris äldste son Harald, hade gått i förväg till stugan för att starta elden i spisen, men det skulle säkert dröja innan det blev någon värme att tala om. De borstade av sig snön innan de klev in och behöll kåporna på. Det sprakade betryggande om elden när de satte sig tätt ihop framför den.

Siri såg ömt på sin familj. Hennes yngsta son Sigvard, hans fru Hedvig och deras två döttrar Elina och Kristina, satt och kurade ihop sig. Hon log när Hedvig smekte sin mage. Ett nytt litet liv var på väg. Bredvid dem satt Harald och hans fru Ingeborg, som ännu inte fått något barn, men som hade välsignats med ett helt annat mirakel. Siri vände sig mot sin man Olof, som satt vid hennes sida och tog hans hand. Han nickade mot henne och hon tog ett stort djupt andetag.

”Älskade familj. Vi har idag tagit farväl av min mor”, sa hon allvarligt. ”Det var ett fint och värdigt avsked.” Hon svalde.

”När min mormor låg på dödsbädden fick min mor den här av henne och nu har jag fått den.”

Hon drog i en läderrem som hängde runt halsen och ett litet krus som tidigare varit gömt under klänningstyget, blev synligt.

”Är det en...?” undrade Harald och reste sig upp.

”Om det är en förutsägelse från Elf-Syssel, Den Uråldriga?” sa Siri. ”Ja, det är det.”

Elina och Kristina ställde sig också upp och började gå mot Siri, men Hedvig hejdade dem.

”Det går fint”, sa Siri. ”De kan få komma och sitta här med oss.”

Flickorna frigjorde sig snabbt och kröp upp i Siris och Olofs knän.

Ur kruset drog hon fram en bit ljus skinn med mörkt brun-röd skrift på. Hela rummet stannade upp i andlös förväntan. Det enda som hördes var eldens knäppande.

”Min mormor fann kruset i älven, när hon vaskade kläder, så hon är den ursprungliga mottagaren av den här förutsägelsen. Vi vet att tidigare förutsägelser har gått i arv i många generationer innan de har slagit in. Men de har alltid slagit in. Ha det i åtanke när ni försöker tyda den. För det vet jag att ni kommer göra direkt!”

Alla skrattade och nickade. Hon började läsa:

*De utvalda ledsagas av gyllene vingar,
Den Gode makten av Den Onde betvingar.
Vägvisarens styrka och klokhets är stor,
inom Räddaren en hjälte bor.
De tvenne får kämpa dag och natt,
förtrollat smide slipper färd med fregatt.
Från porten i tiden med risk för liv och lem,
strävar de att ta sig trygga hem.*

Hon tystnade och såg sedan på Harald som verkade spricka av iver att få prata. Hon nickade mot honom.

”Förtrollat smide! Ni minns ju vad som hände mig förra året!” utbrast han och stoltheten lyste om honom.

”Tänk att jag gifte mig med en smed och fick vara med om ett mirakel!” sa Ingeborg och gav sin man en öm kyss på kinden.

”Men förutsägelsen säger att det finns en risk att de förtrollade ljusstakarna hamnar på en fregatt?” sa Olof med rynkad panna.

Men Harald skakade på huvudet.

”Jag lovade att skydda dem med mitt liv och jag vet säkert att ingen kan hitta dem”, sa han självsäkert.

”Kan Den Onde vara kommendant Ivel Krabbe?” undrade Hedvig försiktigt.

”Ja, inte är han Den Gode i alla fall!” skrattade Sigvard glädjेलöst.

”Men Harald, när ditt mirakel hände, visst var det en ängel med gyllene vingar som talade till dig? Kan du berätta exakt vad hon sa?” frågade Olof.

”Vakta dem med liv och lem så att de utvalda kommer trygga hem”, sa Harald.

Ingeborgs ögon lyste och hon slog ut med armarna.

”Gyllene vingar – det måste ju syfta på ängeln! Och att de utvalda kommer trygga hem! Allt finns med i förutsägelsen!” sa hon upphetsat.

”Vilka är de utvalda?” sa Kristina som satt i Siris knä.

”Jaa, vännen, det vet vi inte riktigt.”

”Är det de som är Vägvisaren och Räddaren?” fortsatte hon och skruvade en lock mellan fingrarna.

”Jag tror det”, svarade Siri. ”Men ingen vet säkert. Det är det som är det kluriga med Elf-Syssels förutsägelser.”

”Vem är Den Gode då?” sa Elina som lutat sig mot Olofs trygga axel med tummen i munnen fram tills nu.

”Det vet vi inte heller”, sa Siri och skakade på huvudet. ”Just nu finns det mer ondska än godhet i världen”, mumlade hon och fick storögda blickar från flickorna.

DAGEN DÅ ALLT BÖRJADE

Douglas vaknade innan mobillarmet ringde, trots att han vanligtvis var morgontrött. Han kände hur det bubblade som kolsyra i hela kroppen. Han drog snabbt på sig kläderna som låg i en hög på golvet och rusade ut i köket. Där krockade han med sin mamma Astrid, som var på väg åt andra hållet.

”Oj, förlåt!” sa han och började rafsra runt bland papperen hon hade tappat. Hon hejdade honom, skrattade och rufsade om i hans blonda kalufs.

”Det är bättre att jag gör det själv. De behöver ligga i rätt ordning och du behöver äta frukost.”

Hon log mot honom och rättade till sina glasögon.

Douglas log tacksamt tillbaka. Han tänkte att det kanske skulle bli spännande om papperen låg lite huller om buller. Vad skulle hända om man kastade om scenerna i en tv-serie så att de låg i fel ordning? Det kanske skulle bli jättebra? Eller jättekonstigt.

Han var i alla fall glad att hans mamma nästan alltid jobbade hemifrån. Hon var hela hans familj. Allt han visste om sin pappa var att han också hette Douglas och att hon hade träffat honom när hon jobbade med tv i USA. Det hela var ganska mystiskt och Douglas hade inte vågat fråga något. Men i hemlighet hoppades han att mamma skulle berätta om honom någon gång.

Douglas blinkade mot vårsolen när han lämnade lägenheten. Dagen till ära hade han fått på sig en tröja som satt ut och in så att man såg de tjocka sömmarna sticka ut längs med sidorna. I de slitna gym-paskorna hade han en svart och en grå strumpa och han hade glömt stänga gylfen på sina jeans. Sånt där var inte viktigt för honom. Det enda han hade i huvudet var det som skulle hända idag.

”Douglas!”

Han stannade till och snurrade runt.

Ebba sprang i kapp honom med de långa flätorna smattande mot ryggsäcken. Världens bästa Ebba med sin stora familj och kloka huvud, tänkte Douglas. Många kvällar hade hon suttit på golvet i hans rum med uppslagen mattebok, lätt fläckad av prickig-korvmackor och Oboy, och tålmodigt hjälpt honom med läxorna. Douglas älskade fantasy och var riktigt grym på att skriva egna historier, men han tyckte att skolan var ganska kämpig.

”Fattar du att det är idag?” sa Douglas utan att hälsa och gjorde ett litet glädjeskutt.

Ebba log så att hennes smilgropar syntes och ögonen blev smala, glittrande streck.

”Fästningen – here we come!” sa hon och skrattade.

”Det ska bli sjukt spännande! Tror du man får gå in i fängelsehålan?” sa han med uppspärrade ögon.

De kom fram till den gula skolbyggnaden precis när det ringde in. Dagens enda lektion segade sig fram. Douglas slängde lystna blickar ut genom fönstret. Han längtade så att det värkte i hela kroppen. Visst, han och mamma hade varit vid fästningen många gånger förut. De bodde ju så nära. Men de gick aldrig in.

Douglas trodde att det var för att inträdet kostade pengar och ville inte tjata. Och att ligga på en filt i gräset och blicka upp mot de mäktiga murarna, hade räckt långt. Men inom honom höll han på att explodera av längtan till att utforska vad som fanns därinne.

En skarp signal ljud och meddelade att lektionen var slut. Douglas flög upp från sin plats. Ljudet av rafsande pennor ersattes av skrapet av stolar mot det slitna laminatgolvet.

”Okej alla!” ropade fröken Gisela gällt. ”Om exakt tio minuter samlas vi ute på skolgården för gemensam promenad ner till fästningen. Och glöm inte era matsäckar!”

Douglas letade efter sin skolväska och kliade sig i huvudet. Han verkade ha glömt att få med sig den. Ebba lade en hand på hans axel och suckade.

”Douglas, för det första ...”, började hon i myndig ton, ”... din tröja är ut och in.”

Han gav sig själv en hastig blick och drog av sig tröjan. När han satte på sig den åt rätt håll såg de båda att den hade en stor fläck mitt på bröstet. Ebba skakade trött på huvudet och fortsatte: ”Och för det andra kan vi dela på min lunch, jag har ändå fått med mig mer än jag orkar äta upp.”

”Åh, tack Ebba, schyst asså”, sa han lättat.

Hon bara ryckte på axlarna och lutade sig lite närmare för att ingen annan skulle höra: ”Och för det tredje: stäng gylfen!”

Hon vände sig om och gick ut på gården medan Douglas kämpade med sin trilskande gylf, högröd i ansiktet.

En lätt bris lekte med Douglas blonda kalufs när klassen gick i samlad trupp genom skogen. Det doftade solvarmt och vindens sus blandades med muntert fågelkvitter.

”Den här stigen kallas för Kärleksstigen”, berättade fröken Gisela och log drömmande.

Ebba och Douglas som hade gått med huvudena tätt ihop och småpratad, tittade hastigt upp, sen på varandra och ökade något på avståndet mellan sig.

”Visst är det coolt att de har spelat in den nya Netflix-serien om Ronja Rövardotter på fästningen! Det ska fortfarande finnas kvar en del grejer från inspelningen där, har jag hört”, sa Douglas för att prata om något annat. ”Där skulle man velat vara med på riktigt! Med rövare och vildvittror!” sa han och började skräna: ”Nu ska blodet flyta!”

Ebba log mot honom men leendet stelnade.

”Dogge tittar på barnprogram!” ropade någon högt och retsamt.

Det var Tobbe. Av någon anledning gillade han att ge sig på Douglas så fort han fick möjlighet.

”Fan vad cringe han är!” fortsatte han och skrattade rått. Han knuffade till sin kompis Simon för medhåll. Simon, som var betydligt tanigare än den storvuxne Tobbe, snubblade till och log osäkert mot sin buffliga vän.

”Tobias Wilson, jag hörde det där!” sa fröken Gisela som dök upp från ingenstans och tvingade honom till en tvärnit. ”Inga elaka påhopp om jag får be! Ett fult ord till och vi avbryter friluftsdagen och går direkt upp till skolan igen!” sa hon och höjde rösten för att ingen skulle missa informationen.

Spridda suckar hördes bland klasskamraterna som mer än en gång hade fått lida på grund av att Tobbe inte kunde hålla sig till reglerna.

Fröken Gisela lutade huvudet ännu närmare Tobbes: ”Är det förstått?” Hennes smala ögonbryn höjdes.

”Glasklart”, svarade Tobbe och lyfte ena handens pek- och långfinger ihop mot pannan i en saluterande hälsning. Han släntrade muttrande i väg med Simons spensliga gestalt som en skugga efter sig.

De kom ut ur skogen och fortsatte längs en kullerstensgata, kantad av gamla fina hus.

”Många av de här husen har anor sedan flera hundra år tillbaka”, sa fröken Gisela. ”Den stora författaren Selma Lagerlöfs bror har bott i ett hus på den här gatan. Selma var ofta på besök på somrarna och sägs ha hämtat inspiration till några av sina storverk här.”

Fröken Gisela pratade på hela vägen ner till strandpromenaden. Douglas lyssnade med ett halvt öra. Nu var det inte lång bit kvar. Han kunde se glimtar av det högsta tornet.

”Fröken Gisela, vad är det här?” Ebba pekade frågande på en stor, platt, flera meter hög sten en bit in från strandpromenaden.

”Detta, förstår du Ebba det är ..., ja det är ..., nog en skulptur, eller något sådant”, svamlade hon osäkert.

”Vet du inte?” Ebba var uppenbarligen inte nöjd med svaret.

Fröken Gisela ryckte bara på axlarna och fortsatte vidare. Douglas gick också fram för att titta närmare på stenen. Den var rektangulär och något ojämn i toppen, runt två meter hög, en dryg meter bred och några decimeter tjock. Mittpartiet verkade vara gjord av en annan sorts sten som glänste, formad som ett valv. Det såg nästan ut som en ensam dörr som någon glömt kvar.

De gick i kapp klassen och korsade en liten stenbro med virvlande vatten under.

”Det här är ’Högebro’. På medeltiden var den av trä och kunde öppnas och stängas”, sa fröken Gisela och log mot Ebba som för att säga att hon faktiskt kunde ett och annat, trots allt.

De korsade bilvägen och fästningen tornade upp sig framför dem. De passerade kiosken där Douglas och hans mamma ibland köpte mjukglass och gräskullarna där de brukade sitta på en filt och fika.

Inte den här gången, tänkte han. Den här gången skulle han få gå in. När han passerat genom biljettkassan tog han ett stort djupt andetag och kände hur det började pirra av upphetsning i kroppen. Så här nära verkade fästningen nästan hotfull, men fantastisk och vacker på samma gång. Omringade av sten gick de på rad genom snirkliga vägar. Efter en skarp vänstersväng dök det upp ett galler i muren och Douglas stannade upp för att kika ner. Han fantiserade om vad som dolde sig i det fuktiga, kalla mörkret där nere. En knuff överraskade honom och han slog pannan i gallret.

När han vände sig om såg han Tobbes ryggstavla och hörde hur han skrattade. Han gned sin panna och såg att resten av klassen redan hade hunnit svänga runt nästa krök. Utom Ebba. Hon blängde surt på Tobbe innan hon kom fram till Douglas med rynkad panna.

”Hur gick det?” undrade hon och bad honom lyfta på sin hand. ”Du har fått ett rött märke, gör det ont?”

”Åh, det var inte ens en hård knuff”, sa han. Han såg Ebbas bistra min men tänkte inte låta Tobbe förstöra den här dagen. ”På riktigt Ebba, skit i honom. Kom nu.”

När Douglas klev in på borggården förflyttades han till en annan värld. Det spelades medeltida musik och doftade av eld. Ett klingande ljud ekade över borggården och blandades med musiken. En smedja stod uppställd en bit längre ner och nyfikna besökare stod runtomkring. Det flög gnistor när smeden slog på det glödande järnet.

Överallt fanns barn från andra skolklasser. Några stod och lyssnade på en soldat i blågul uniform, några andra följde en munkklädd guide in i det stora runda tornet. Och där borta, där fanns husen från inspelningen av Ronja Rövardotter. Douglas var otålig. Han ville utforska allt!

Fröken Gisela samlade klassen mitt på borggården vid en stor brunn.

”Nu får ni gå fritt och utforska allt spännande som finns här. Vi samlas igen utanför kyrkan nere vid Gamla torget klockan ett”, sa hon och höjde handen i ett stopptecken när hon märkte att alla började röra på sig. ”Men! Ni ska också utföra ett uppdrag, två och två, som ni redovisar imorgon. Ingen får samma uppgift, så det är ingen idé att skriva av någon annan”, sa hon med en förmanande blick när hon räckte över papperet till Tobbe. Han muttrade något ohörbart när han slet åt sig det.

Ebba och Douglas sprang direkt bort till smeden, som glatt tittade upp.

”Hej! Hos mig får ni lära er hur smeder arbetade förr. Är ni redo att resa tillbaka i tiden?” undrade han.

De skrattade och nickade.

”Här har vi en bit järn. Vi stoppar in den i ässjan, som den här elden kallas, och väntar tills järnet blir glödande. Ser ni hur det börjar lysa?”

Smeden lyfte upp den röda järnbiten och la den på städet.

”Nu ska vi börja hamra! Vill någon av er prova att slå ett slag?”

Douglas klev fram. Han darrade lite på handen när han tog emot släggan och kände sig torr i munnen när han såg det glödande järnet. Tänk om han bränner sig? Det såg väldigt varmt ut. Men nu stod han här med släggan i handen. Han blundade ofrivilligt samtidigt som han slog och släggan hamnade lite på kanten av järnet.

”Bra! Lite mer mitt på nästa gång”, skrattade smeden.

”Jag vill testa!” sa Ebba och klev fram. Douglas lämnade över släggan till henne. Han hoppades att hon inte märkte att hans händer var svettiga.

Ebba tittade på järnet, höjde släggan högt över huvudet och drämde till. Gnistorna flög. Hon slog igen och igen, med blotsande kinder.

”Snyggt, det räcker. Nu ska den ner i vattnet för att svalna, då härda den”, förklarade smeden.

Ebba blåste bort en hårslinga från ansiktet och borstade av händerna mot varandra, samtidigt som en röst ljöd över borggården: ”Nästa visning om fem minuter!”

Det var guiden i munkkläder som ropade från ingången till tornet Fars Hatt. Där inne fanns en fängelsehåla, det visste Douglas.

De sprang dit och gick upp för den smala stentrappan in i tornet. Douglas blinkade till för att vänja ögonen vid dunklet.

”Känner ni?” undrade guiden med allvarlig, nästan viskande röst. ”Känner ni andarna från alla som har plågats och dött i det här tornet genom århundradena?”

Douglas och Ebba som var ensamma på guidningen nickade storögt.

”Det är en väldigt speciell känsla här inne. Det finns två våningar ovanför oss med kanonrum och den här våningen är fångrummet. Ser ni gallret där i golvet? Därunder finns fängelsehålan som är sju meter djup och helt utan fönster. Fångarna fick sitta i totalt mörker. Vintertid var det dessutom extremt kallt. Gå gärna fram och kika om ni vill.”

De gick sakta fram, satte sig på knä och kikade ner genom gallret. Det såg ut som en grotta med jordgolv.

”Kan ni föreställa er hur det skulle kännas att sitta instängd där nere?”

Douglas rös till och var tacksam när guiden bytte ämne och började prata om den modell av fästningen som fanns i en monter i rummet.

”Som ni ser såg fästningen i sina glansdagar väldigt annorlunda

ut än den gör idag.”

”Det ser mer ut som ett slott!” utbrast Ebba.

”Javisst, det du tittar på är ett slott. Bagahus slott.”

Douglas tog ett andetag av lättnad när de kom ut i solljuset igen. Det hade varit mycket läskigare därinne än vad han trott att det skulle vara.

”Vi kan väl kolla in Ronja-husen nu?” sa han. Ju fortare han kunde skaka av sig den obehagliga känslan, desto bättre.

Husen från Ronja Rövardotter låg precis utanför tornet. Douglas såg besviket att de inte fick gå in men de roade sig med att försöka komma ihåg om det var får eller grisar de haft i de här husen och vilka scener som hade utspelat sig där.

De sprang över borggården igen och testade att skjuta pilbåge. Douglas pil singlarde ner framför hans fötter och Ebba lyckades nästan sätta sin mitt i prick i tavlan. De gick vidare till baksidan där de skrattande drog en linbaneflotte över en damm. Douglas såg på det alggröna vattnet och rös när han tänkte på att ramla ner i slemmet.

Ebba, som hade koll på klockan påminde om att de hade en uppgift att göra och behövde äta lunch. Douglas kände med ens hur hungrig han var.

”När byggdes stenbron mellan Fästningsholmen och fastlandet?” läste hon och funderade några sekunder. ”Det är ju Högebro! Jag såg ett årtal inristat i stenarna vid bron när vi gick över den förut. Men jag minns inte vilket.”

”Kan vi inte bara googla svaret och stanna en stund till?” sa Douglas som inte ville missa något nu när han äntligen var innanför murarna.

”Det är inte så lång tid kvar innan vi ska samlas vid kyrkan och bron är ju på vägen dit”, sa hon och drog med honom mot utgången.

När de tagit sig hela vägen ner till bron pekade Ebba på siffrorna som var inristade i en av stenarna.

”Titta där!” sa hon triumferande.

”1790”, läste Douglas. ”Kan vi äta nu?”

”Kom, vi kan väl sätta oss och äta vid den märkliga stenen som fröken inte visste någonting om? Jag vill försöka hitta ledtrådar om vad det är för något.”

De gick längs med strandpromenaden. Solen fick vattnet att glittra. En gammal tant hade parkerat sin cykel och satt vid vattenbrynet med en kopp kaffe. Längre fram stod ett par män och fiskade.

Ebba gick fram till den egendomliga stenen och smekte den undersökande med händerna. Douglas betraktade den med huvudet på sned.

”Det ser ut som en port.”

Han gick ett varv runt stenen bara för att bekräfta det som Ebba redan hade upptäckt.

”Det står ingenting på den. Det är antagligen bara en skulptur, inget fornminne, precis som fröken sa.”

”Men om det nu är en skulptur, borde det väl stå något om vem som gjort den och varför den ställdes just här. Eller?” sa Ebba envist.

Douglas nickade och hjälpte henne att undersöka stenen en liten stund till, utan resultat. Besvikna satte de sig ner i gräset med stenen som ryggstöd.

Medan de åt av Ebbas matsäck blickade Douglas upp mot fästningen. Texten från Sveriges nationalsång kom plötsligt till honom och passade så bra in på deras fina gamla fästning. Han svalde den sista munsbiten av lunchen och började sjunga: ”Du gamla du fria ...”

Ebba fnittrade till, men när han kommit till andra versen stämde även hon in i sången.

”Du tronar på minnen från fornstora dar, då ärat ditt namn flög över jorden!”

Det kändes som om de lovsjöng fästningen och klämde i lite extra när de kom till de sista raderna: ”Jag vet att du är och förblir vad du var, ja, jag vill leva, jag vill dö i Norden!”

Innan de hunnit repetera de sista orden en gång till var det som om solen slocknade. Allt blev svart, kallt och fuktigt som i en grotta. Ett bländande sken blixtrade till och det brusade öronbedövande som ett stormande hav. Sen blev allt tyst och stilla.

Epilog – vad har hänt på riktigt?

Under 1600-talet var det ganska rörigt i Bohuslän. Sverige, Norge och Danmark stred ofta om landsgränserna. Därför handlar boken om det goda mot det onda snarare än om vilka länder som krigade.

Men både kommendant Ivel Krabbe och Riddar Erik fanns i verkligheten. Ivel hette egentligen Iver, och Erik var greve och general, inte riddare.

De verkliga händelserna startade i januari 1658 när Erik tågade med sin här genom Bohuslän. Strax därefter gick den svenske kungen med sina soldater över isen till Danmark. Isen höll och den danska kungen, som var helt oförberedd, gick med på att sluta fred utan strid.

Fredsavtalet skrevs på i staden Roskilde och Bohuslän och Kongelf blev svenskt. När Krabbe fick order av den danska kungen att överlämna Bohus fästning till svenskar var det Erik som tog emot nycklarna.

På www.bagahus.se kan du läsa ännu mer om vad som har hänt på riktigt, vilka platser som fortfarande finns kvar och annat spännande från boken!

Möt författaren!

ULRICA HARALDSSON

Ulrica Haraldsson är författaren från Kungälv som brinner för att väcka läslust och barns nyfikenhet för vår historia. Med en kombination av fiktiva äventyr och historiska inslag skriver hon fängslande fantasy där historiska händelser, platser och personer fungerar som rekvisita och kulisser för äventyren. Läsningen bjuder på både underhållning och kunskap, med en önskan är att göra historien lika äventyrlig som sagorna själva.

Ulrica är även grundare av Bagahus förlag. Förlaget har en tydlig vision att öka barns läsning, lärande och skapa aktivitet. Bagahus-serien ska inte bara vara spännande fantasy-äventyr, den har också ambitionen att skapa ett historieintresse.

Dessutom finns förhoppningen att få läsarna att vilja besöka historiska platser och uppleva äventyren i den miljö där de utspelar sig i böckerna. Utgivningsplanen är att släppa ett nytt äventyr i serien varje år, från 2024 och framåt, så länge det finns fler historier att berätta och så länge det finns läsare.